

ที่ นศ ๐๐๑๘.๒/ว ๑๖๕๕

ศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช
ถนนราชดำเนิน นศ ๘๐๐๐๐

๒๒ เมษายน ๒๕๕๖

เรื่อง แนวทางปฏิบัติกรณีราษฎรชุมนุมสาธารณะ

เรียน นายอำเภอ ทุกอำเภอ

อ้างถึง ๑. หนังสือจังหวัด ที่ นศ ๐๐๑๗.๒/ว ๒๔๗๖ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๕
๒. หนังสือจังหวัด ที่ นศ ๐๐๑๗.๒/ว ๑๓๕๓ ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๕
๓. วิทยุจังหวัด ด่วนที่สุด ที่ นศ ๐๐๑๗.๒/ว ๑๐๑ ลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

ตามที่ จังหวัดได้แจ้งแนวทางปฏิบัติกรณีราษฎรชุมนุมสาธารณะ นั้น กรมการปกครอง แจ้งว่า ในการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๕ นายกรัฐมนตรี ได้สั่งการให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้กำชับผู้ว่าราชการจังหวัด สอดส่อง ดูแล และแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนอย่างรวดเร็ว ทั่วถึงและยุติในพื้นที่ กรณีที่ไม่สามารถยุติได้ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด รับเรื่องและเร่งประสานงานกับส่วนกลางเพื่อแก้ปัญหาให้ยุติโดยเร็วต่อไป

จังหวัด พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การแก้ไขปัญหากรณีราษฎรชุมนุมสาธารณะ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอให้อำเภอ ถือเป็นแนวทางปฏิบัติเพิ่มเติม ดังนี้

๑. นโยบายในการแก้ไขปัญหามิให้เกิดการชุมนุมสาธารณะ

เป็นนโยบายของรัฐบาล กระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง และจังหวัด ที่จะให้นายอำเภอและข้าราชการฝ่ายปกครอง ได้สอดส่องดูแลแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของราษฎร เพื่อป้องกันมิให้มีการชุมนุมสาธารณะเกิดขึ้น โดยอาจใช้วิธีการดังต่อไปนี้

๑.๑ เน้นการลดเงื่อนไขความขัดแย้ง โดยขจัดต้นเหตุของความขัดแย้ง ด้วยการเจรจาไกล่เกลี่ย การประนีประนอม การสานเสวนาและปฏิบัติการด้านการข่าว

๑.๒ เน้นการแก้ไขปัญหาแบบสันติวิธี ตามกรอบแนวทางของกฎหมาย หลักสิทธิมนุษยชน และหลักปฏิบัติที่เป็นสากล

๑.๓ เน้นการทำงานเชิงรุก ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการขจัดความขัดแย้งด้วยกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ส่งเสริมชุมชนให้เข้มแข็ง มีการจัดตั้งองค์กรประชาชนและพัฒนาให้เข้มแข็งอย่างเป็นระบบ ประชาชนตระหนักและสำนึกต่อความสงบสุขของชุมชนและของชาติโดยส่วนรวม รวมทั้งมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหากับทางราชการตั้งแต่เริ่มมีเงื่อนไขหรือสิ่งบอกเหตุ ก่อนที่จะมีการชุมนุมสาธารณะเกิดขึ้น

/๑.๔ แก้ไขปัญหา...

๑.๔ แก้ไขปัญหาให้เสร็จสิ้นโดยเร็วในระดับพื้นที่ หากเกินขีดความสามารถ ให้อำเภอประสานงานกับจังหวัดและส่วนกลาง ไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้ยุติในระดับพื้นที่ได้ และกลุ่มผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจะเดินทางมาชุมนุมที่จังหวัดหรือกรุงเทพมหานคร ให้อำเภอจัดเจ้าหน้าที่ร่วมติดตามมากับผู้ชุมนุม

๑.๕ แก้ไขปัญหาโดยการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น

๑.๕.๑ ใช้คณะกรรมการรูปแบบต่างๆ ที่อำเภอได้แต่งตั้งไว้ เช่น คณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องราวร้องทุกข์ของศูนย์อำนวยความเป็นธรรม

๑.๕.๒ ใช้ชุดปฏิบัติการระดับตำบล เพื่อออกไปรับเรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์ของประชาชนและดำเนินการแก้ไขปัญหาให้เสร็จสิ้นในพื้นที่

๑.๕.๓ ใช้กระบวนการเจรจาไกล่เกลี่ย โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้องร่วมรับฟังและแก้ไขปัญหาร่วมกัน

๒. หลักการปฏิบัติในการรักษาความสงบเรียบร้อยในการชุมนุมสาธารณะโดยทั่วไป

๒.๑ ระดับจังหวัด มอบหมายให้ปลัดจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบ โดยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัดหรือส่วนกลางแล้วแต่กรณี

๒.๒ ระดับอำเภอ มอบหมายให้นายอำเภอเป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์ และดำเนินการ ดังนี้

๒.๒.๑ ผู้บัญชาการเหตุการณ์จะต้องกำหนดแผนงานและกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้การแก้ไขปัญหาการชุมนุมสาธารณะเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ละมุนละม่อม คำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพส่วนบุคคลหากจำเป็นต้องใช้กำลังเพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย จะต้องดำเนินการอยู่ในขอบเขตของกฎหมาย และหลักการสากล

๒.๒.๒ ในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย พึงระลึกไว้เสมอว่าผู้ชุมนุมไม่ได้เป็นผู้กระทำผิดเหมือนกันทั้งหมด กรณีเมื่อมีผู้ชุมนุมบางคนใช้ความรุนแรงหรือทำลายทรัพย์สินของทางราชการ เจ้าหน้าที่จะต้องคำนึงถึงความเสี่ยงในการจับกุมหรือใช้กำลังระงับยับยั้ง เพราะอาจเกิดผลกระทบกับผู้ชุมนุมที่ไม่ได้กระทำผิดกฎหมายหรือมีส่วนก่อเหตุรุนแรงในระหว่างการชุมนุม

๒.๒.๓ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจะต้องแต่งเครื่องแบบ ติดเครื่องหมาย ยศ สังกัด ป้ายชื่อ เพื่อให้สามารถตรวจสอบหน่วยต้นสังกัดได้

๒.๒.๔ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานจะต้องไม่แสดงอาวุธหรือแสดงท่าทีว่า จะใช้อาวุธในเหตุการณ์ชุมนุมที่ไม่ละเมิดต่อกฎหมาย และต้องหลีกเลี่ยงการโต้เถียงหรือใช้ถ้อยคำไม่สุภาพกับผู้ชุมนุม

๒.๒.๕ ต้องพึงระลึกไว้เสมอว่า การชุมนุมอาจจะมีการกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้นได้ จึงต้องเตรียมกำลังเจ้าหน้าที่และอุปกรณ์ให้พร้อมที่จะดำเนินการตามกฎหมายกับผู้ชุมนุม และเมื่อมีการกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้น การใช้กำลังเข้าควบคุมผู้ชุมนุมหรือผู้สลายกลุ่มผู้ชุมนุมต้องใช้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานจากหน่วยที่ได้รับการฝึกอบรมมาเพื่อทำหน้าที่นี้โดยตรง

/๓. แนวทางปฏิบัติ...

๓. แนวทางปฏิบัติกรณีการชุมนุมสาธารณะที่ละเมิดกฎหมาย

๓.๑ การดำเนินการกับผู้ชุมนุมที่ละเมิดกฎหมาย ผู้บัญชาการเหตุการณ์จะต้องศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่สำคัญ ดังนี้

๓.๑.๑ จำนวนของผู้ชุมนุมหรือพฤติกรรมของผู้ชุมนุม รวมทั้งผลกระทบการแก้ไขปัญหา

๓.๑.๒ วัสดุอุปกรณ์และกำลังเจ้าหน้าที่ที่เพียงพอในการควบคุมหรือสลายการชุมนุม

๓.๑.๓ สภาพเกื้อกูลของสถานที่หรือพื้นที่ชุมนุมรวมทั้งกระแสความรู้สึกของประชาชนในพื้นที่ หากจำเป็นต้องบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

๓.๑.๔ ขอบเขตที่เหมาะสมของการปฏิบัติ ว่าสมควรจะดำเนินการจับกุมเฉพาะแกนนำหรือสลายการชุมนุมทั้งหมด

๓.๑.๕ หากมีการสลายการชุมนุม จะทำให้ประชาชนทั่วไปได้รับอันตรายหรือผลกระทบหรือไม่

๓.๒ เชิญแกนนำผู้ชุมนุมมาเจรจาและประกาศให้ผู้ชุมนุมทราบว่า การชุมนุมดังกล่าวเป็นการชุมนุมที่มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ และ ๒๑๖ ซึ่งการประกาศดังกล่าวจะต้องใช้ทั้งเครื่องขยายเสียงและใบปลิว เพื่อให้ผู้ชุมนุมส่วนใหญ่ได้รับทราบและยุติการชุมนุม หรือละเว้นการกระทำที่ละเมิดต่อกฎหมาย

๓.๓ ถ้าการดำเนินการตามข้อ ๓.๒ ไม่เป็นผล ผู้บัญชาการเหตุการณ์ต้องรายงานเพื่อขอความเห็นชอบในการใช้กำลังเพื่อสลายการชุมนุมต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้วให้ใช้วิธีการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

๓.๓.๑ ต้องแจ้งเตือนผู้ชุมนุม ว่าจะใช้กำลังเจ้าหน้าที่เข้าสลายการชุมนุม โดยกำหนดวัน เวลา ที่จะสลายการชุมนุม โดยประกาศทางเครื่องขยายเสียง ใบปลิว หรือวิทยุ โทรทัศน์

๓.๓.๒ ต้องแสดงกำลังของเจ้าหน้าที่รวมทั้งอุปกรณ์ที่จะใช้ในการสลายการชุมนุม ให้ผู้ชุมนุมรับทราบ จำนวนเจ้าหน้าที่ต้องได้สัดส่วนกับผู้ชุมนุมตามหลักการสลายการชุมนุม

๓.๓.๓ เคลื่อนกำลังเข้าทำการปิดล้อมสถานที่ชุมนุม โดยใช้รูปขบวนควบคุม กดดันกลุ่มผู้ชุมนุมให้เคลื่อนที่ออกจากที่ชุมนุม ซึ่งต้องดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนตามหลักการกระชับพื้นที่

๓.๓.๔ ใช้อุปกรณ์เสียงหรือแสงที่ทำให้ตกใจ ซึ่งอาจจะรวมถึงอุปกรณ์แก๊สน้ำตา ที่ไม่เป็นอันตราย กล่าวคือ ต้องเป็นชนิดที่ทำให้อาการของผู้ที่โดนแก๊สน้ำตานั้นทุเลาได้ด้วยตัวเอง

๓.๓.๕ ใช้รถฉีดน้ำไล่ให้สลายจากพื้นที่ชุมนุม หรือการดำเนินการอย่างอื่น เพื่อให้สามารถจับกุมแกนนำหรือสลายการชุมนุมได้

/๓.๓.๖ จัดเตรียมแพทย์...

๓.๓.๖ จัดเตรียมแพทย์ พยาบาล และอุปกรณ์ในการรักษาพยาบาลให้พร้อมและเพียงพออยู่เสมอ เพื่อช่วยเหลือกรณีมีผู้บาดเจ็บ

๓.๓.๗ การปฏิบัติต่อสตรี เด็ก และคนชรา จะต้องเพิ่มความระมัดระวัง และปฏิบัติให้เหมาะสมกับสถานภาพ โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน ที่ไม่ทำให้เสียภาพพจน์ในการปฏิบัติการ

๓.๔ การดำเนินการแก้ไขปัญหาการชุมนุมสาธารณะทุกกรณี ให้เจ้าหน้าที่ทำการบันทึกภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นผ่านวีดีโอหรือภาพถ่ายไว้เป็นหลักฐาน พร้อมทั้งจัดเตรียมพนักงานสอบสวนที่มีความรู้ความสามารถและมีความเชี่ยวชาญให้มีจำนวนเพียงพอที่จะทำการสอบสวน และดำเนินคดีต่อผู้ชุมนุมที่กระทำการละเมิดกฎหมาย รวมทั้งจะต้องรายงานสถานการณ์การชุมนุม และผลการดำเนินงานให้จังหวัดทราบเป็นระยะจนกว่าการชุมนุมจะยุติ

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายปิยะ ชัยวิเศษ)
ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช

ที่ทำการปกครองจังหวัด
กลุ่มงานความมั่นคง
โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๗๕๓๔-๑๐๖๓
คำนึง/กง.มค. ๐๘๕-๗๘๖๖๐๒๗

สำเนาคู่ฉบับ

ที่ นศ ๐๐๑๗.๒/ว ๒๔๗๖

ศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช
ถนนราชดำเนิน ๘๐๐๐๐

๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง แนวทางปฏิบัติกรณีราษฎรชุมนุมสาธารณะ

เรียน นายอำเภอ ทุกอำเภอ

อ้างถึง ๑. วิทยุจังหวัด ด่วนที่สุด ที่ นศ ๐๐๑๗.๒/ว ๑๐๑ ลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕
๒. หนังสือจังหวัด ที่ นศ ๐๐๑๗.๒/ว ๑๓๕๓ ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๕

ด้วยปัจจุบัน ปรากฏเป็นข่าวตามสื่อมวลชนต่างๆ ว่ามีราษฎรชุมนุมสาธารณะ ยื่นข้อเรียกร้องให้รัฐบาลช่วยเหลือแก้ไขเยียวยาปัญหาต่างๆ ซึ่งมีสาเหตุจากการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ฯลฯ นับวันจะมีจำนวน และมีความรุนแรงมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อความไม่สงบเรียบร้อยของสังคมโดยรวม ทั้งนี้ ประชาชนถือว่าการชุมนุมเป็นสิทธิอันชอบธรรมตามระบอบประชาธิปไตย เป็นวิธีที่จะสื่อสารเรียกร้องให้คนในสังคมได้รับทราบและเป็นช่องทางสำคัญของประชาชนในการต่อรองกับภาครัฐ

จังหวัด พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การแก้ไขปัญหากรณีราษฎรชุมนุมสาธารณะเป็นไปด้วยความเรียบร้อย สอดคล้องกับนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลที่จะสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ รวมทั้งเพื่อมิให้เกิดผลกระทบและสร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนทั่วไป จึงได้กำหนดแนวทางปฏิบัติให้อำเภอดำเนินการดังนี้

๑. การดำเนินการก่อนเกิดการชุมนุมสาธารณะ

๑.๑ ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล รวบรวมประเด็นที่อาจจะก่อให้เกิดเป็นปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน จัดลำดับความสำคัญในการแก้ไขปัญหา วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและเข้าไปดำเนินการแก้ไขตั้งแต่เริ่มมีปัญหา หากเกินขีดความสามารถและเป็นเรื่องนโยบาย ให้ผู้ที่เดือดร้อนยื่นข้อเรียกร้องผ่านตัวแทนตามลำดับชั้น

๑.๒ ติดตามสถานการณ์การข่าว และประสานการข่าวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด หากมีแนวโน้มที่จะมีการชุมนุมสาธารณะเกิดขึ้น จะต้องวิเคราะห์ถึงประเด็นดังต่อไปนี้

๑) รูปแบบการชุมนุม การรวมตัวที่จะเกิดขึ้น มีรูปแบบอย่างไร เช่น การชุมนุมที่มีการเคลื่อนขบวนของผู้ชุมนุม การชุมนุมที่มีการปิดกั้นการจราจร การชุมนุมแบบดาวกระจาย

๒) ผู้นำการชุมนุม ต้องสืบสวน ค้นหา ผู้จัดการชุมนุมหรือผู้นำ พฤติกรรมของผู้นำ เครือข่ายผู้ชุมนุม โดยศึกษาจากพฤติกรรมการชุมนุมที่ผ่านมา

๓) สถานที่...

๓) สถานที่ชุมนุม ขนาดของพื้นที่ ที่ตั้ง ทางเข้าและทางออก มาตรการในการรักษาความปลอดภัยทั้งฝ่ายผู้ชุมนุมและเจ้าหน้าที่ ปัญหาหรืออุปสรรคในการรักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ รวมทั้งจะมีกลุ่มต่อต้านหรือผู้ที่เดินผ่านไปมา สามารถมองเห็นหรือใช้สิ่งของขว้างทำร้ายผู้ชุมนุมได้หรือไม่

๔) พฤติกรรมผู้ชุมนุม โดยศึกษาจากประวัติการชุมนุมที่ผ่านมาว่า มีความสงบเรียบร้อยหรือมีพฤติกรรมใช้ความรุนแรง หรือให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐมากน้อยเพียงไร มีการจัดเตรียมหรือจะมีการแจกจ่าย สุรา หรือสิ่งมึนเมาหรือไม่ การใช้เครื่องขยายเสียงในการชุมนุมและในการเคลื่อนขบวนผู้ชุมนุม ได้รับอนุญาตถูกต้องหรือไม่

๑.๓ ดำเนินการประสานแก้ไขปัญหาร่วมกับส่วนราชการ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การแก้ไขปัญหาถูกต้องและรวดเร็ว

๑) กรณีที่ปัญหาอยู่ในอำนาจหน้าที่ ให้แจ้งหัวหน้าส่วนราชการ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปร่วมแก้ไขปัญหาโดยเร็ว

๒) กรณีที่ปัญหาเกินอำนาจหน้าที่ ให้ประสานหน่วยงานของรัฐและคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับปัญหาในจังหวัดและส่วนกลาง เพื่อจัดส่งเจ้าหน้าที่ไปชี้แจงและร่วมแก้ไขปัญหา

๑.๔ จัดทำและฝึกซ้อมแผนเผชิญเหตุ

๑) จัดทำแผนเผชิญเหตุที่อาจเกิดขึ้นตามกฎหมายการใช้กำลัง และ “ระดับการใช้กำลังต่อผู้ชุมนุมตามที่คาดว่าจะก่อเหตุ” แผนการจับกุมแกนนำ แผนการจับกุมขนาดใหญ่ แผนการเจรจา แผนการใช้อาวุธพิเศษ เช่น แก๊สน้ำตา แผนการใช้รูปขบวนในการสลายการชุมนุม แผนการรวบรวมพยานหลักฐาน และขอหมายจับ แผนการควบคุมและสอบสวน

๒) มีการกำหนดสถานที่ที่เหมาะสำหรับจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการ และจุดรวมพล และกำหนดหน่วยงานในพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบร่วมกัน เช่น หน่วยดับเพลิง หน่วยพยาบาล เทศบาล หน่วยข่าว เป็นต้น

๓) การใช้กำลังตามแผนเผชิญเหตุที่อาจจะเกิดขึ้น ควรจะต้องประชุมชี้แจงเกี่ยวกับหลักฐานกฎหมาย ความเป็นห่วงกังวลของสังคม หรือการยอมรับได้ของสังคมในการปฏิบัติ กฎการใช้กำลัง ระดับการใช้กำลังต่อผู้ชุมนุมตามที่คาดว่าจะก่อเหตุ สายการบังคับบัญชา การจัดการจราจร

๑.๕ การบันทึกภาพ บันทึกเสียง หรือบันทึกเหตุการณ์

๑) เป็นนโยบายของกระทรวงมหาดไทย ที่ต้องมีการบันทึกภาพ และบันทึกเสียงของกลุ่มผู้ชุมนุมในการชุมนุมสาธารณะ โดยวิธีการที่ไม่กระทบกระเทือนสิทธิในการชุมนุมโดยสงบ และปราศจากอาวุธในที่สาธารณะ หรือสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล โดยให้บันทึกวัน เวลา ที่บันทึกภาพไว้ใช้เป็นหลักฐานเพื่อประโยชน์ในการรักษาความสงบเรียบร้อย ของสาธารณชน

๒) การเก็บภาพการชุมนุมในที่สาธารณะ ให้คำนึงสิทธิส่วนบุคคลที่จะไม่ถูกละเมิดในการเผยแพร่ภาพที่อาจเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

๓) ให้ประสาน...

๓) ให้ประสานหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานราชการหรือเอกชน ที่มี ระบบโทรทัศน์วงจรปิดในการบันทึกภาพและเสียงการชุมนุมในที่สาธารณะไว้เป็นหลักฐาน และเป็นการป้องปราม ไม่ให้ผู้ชุมนุมก่อเหตุหรือใช้ความรุนแรง หรือกระทำผิดกฎหมาย

๑.๖ ดำเนินการประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องกับกลุ่มผู้เดือดร้อนและประชาชนทั่วไป ให้ทราบข้อเท็จจริงและผลการดำเนินการของทางราชการ

๑.๗ รายงานสถานการณ์ ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบให้จังหวัดและส่วนกลางทราบทุกระยะจนกว่าสถานการณ์ยุติ

๒. การดำเนินการเมื่อมีการชุมนุมสาธารณะ

ก. <u>กรณีผู้ชุมนุมปฏิบัติตามกฎหมาย</u>

๑) ให้นายอำเภอ เป็นผู้รับผิดชอบติดตามสถานการณ์และดำเนินการแก้ไขปัญหาการชุมนุมสาธารณะ ร่วมกับหัวหน้าส่วนราชการ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรัฐบาลช่วยเหลือ และกรณียังไม่สามารถชี้แจงความเข้าใจ ให้ยกเลิกการชุมนุมได้ ให้ควบคุมดูแลไม่ให้มีการเคลื่อนย้ายผู้ชุมนุมออกนอกเขตพื้นที่อำเภอ กรณีปัญหาเกินอำนาจหน้าที่ ให้รายงานหน่วยงานในจังหวัดและคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดส่งเจ้าหน้าที่ไปชี้แจงและร่วมแก้ไขปัญหา

๒) จัดกำลังเจ้าหน้าที่ช่วยเหลือดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย อำนวยความสะดวกและชี้แจงให้กลุ่มผู้ชุมนุมปฏิบัติตามขอบเขตของกฎหมาย โดยดำเนินการตามแผนเผชิญเหตุที่ได้กำหนดไว้ กรณีกลุ่มผู้ชุมนุมใช้วิธีการรุนแรง โดยกระทำผิดกฎหมายและละเมิดสิทธิของผู้อื่น ให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบใช้วิธีการเจรจาก่อน โดยแนะนำให้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย หากไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือยังคงมีการกระทำที่ก้าวร้าวรุนแรง ให้รวบรวมข้อมูลการกระทำผิดไว้ในรูปแบบต่างๆ เช่น ภาพถ่าย วีดีโอ ฯลฯ เพื่อเป็นหลักฐาน และดำเนินการทางกฎหมายแก่ผู้กระทำความผิดทุกรายอย่างเฉียบขาด

๓) การเจรจาระหว่างตัวแทนภาครัฐกับผู้ชุมนุม หากการเจรจาตกลงตามประเด็นข้อเรียกร้องก็อาจจะให้ทำบันทึกข้อตกลงไว้เป็นลายลักษณ์อักษร หากการเจรจาไม่ตกลงตามประเด็นข้อเรียกร้องและมีแนวโน้มว่ากลุ่มผู้ชุมนุมจะเดินทางเข้าจังหวัด ให้พยายามยับยั้งและเจรจากับตัวแทนผู้ชุมนุม โดยมิต้องให้ผู้ชุมนุมเดินทางเข้าจังหวัด

๔) หากไม่สามารถระงับการเดินทางเข้าจังหวัดของกลุ่มผู้ชุมนุมได้ ให้พิจารณาจัดเจ้าหน้าที่ร่วมเดินทางมากับผู้ชุมนุมและประชาสัมพันธ์สถานที่รองรับการชุมนุมทราบ รวมทั้งประสานงานแจ้งจังหวัด อำนวยความสะดวกตามสมควรแก่กลุ่มผู้ชุมนุม

๕) รายงานความเคลื่อนไหวให้ผู้บังคับบัญชาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดทราบทุกระยะกรณีเป็นเรื่องสำคัญ อ่อนไหว หรืออาจมีผลกระทบสูง ให้รีบรายงานข้อมูลให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้บังคับบัญชาระดับสูงทราบโดยด่วน

๖) ประชาสัมพันธ์...

๖) ประชาสัมพันธ์ชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ชุมนุม และประชาชนทั่วไปในพื้นที่ ให้ทราบข้อเท็จจริง รวมทั้งผลการดำเนินงานทางราชการ

ข. <u>กรณีผู้ชุมนุมไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย</u>

๑) การจับกุม

๑.๑ ให้หลีกเลี่ยงการกำหนดเงื่อนไขหรือสัญญาว่าจะไม่ดำเนินคดีกับกลุ่มแกนนำหรือกลุ่มผู้ชุมนุมที่กระทำความผิดกฎหมาย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาสูงสุด ณ ที่แห่งนั้น

๑.๒ การดำเนินก่อนการจับกุมจะต้องมีการบันทึกพฤติกรรมการกระทำผิดกฎหมายและต้องมีการจัดเก็บพยานหลักฐานของแต่ละบุคคลที่จะจับกุมเป็นรายบุคคลอย่างละเอียด

๑.๓ ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบว่ามีความจำเป็นต้องจับกุมหรือไม่ หากจำเป็นต้องจับกุมจะจับกุมเป็นรายบุคคลหรือจับกุมพร้อมกันหลายคน โดยพิจารณาว่า

- การจับกุมจะทำให้สถานการณ์ดีขึ้นหรือไม่
- ความรุนแรงในการกระทำผิดกฎหมาย ถ้าไม่จับกุมแล้วจะทำให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น ทำให้สถานการณ์การชุมนุมเลวร้ายขึ้นหรือไม่
- การจับกุมเป็นรายบุคคลหรือการจับกุมขนาดใหญ่ จะทำให้การชุมนุมยุติได้เร็วขึ้นหรือไม่
- มีการจัดเส้นทางให้ผู้ร่วมชุมนุมที่ไม่ทำผิดกฎหมายออกจากที่เกิดเหตุหรือไม่ และมีเส้นทางให้เจ้าหน้าที่นำผู้ถูกจับออกจากพื้นที่ชุมนุมหรือไม่
- การจับกุมซึ่งต้องใช้กำลังเจ้าหน้าที่จำนวนมาก จะจัดเจ้าหน้าที่จากหน่วยใดแบ่งมอบภารกิจกันอย่างไร ใครเป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์

๑.๔ เมื่อมีความจำเป็นต้องทำการจับกุม ต้องแน่ใจว่ามีกำลังเจ้าหน้าที่เพียงพอในการจับกุมและคุ้มกัน โดยต้องมีการดำเนินการตามขั้นตอน เช่น การประกาศเตือน การผลักดันกลุ่มผู้ชุมนุมให้ออกไปจากพื้นที่ชุมนุม แล้วจึงจับกุมกลุ่มผู้ชุมนุมที่เหลือที่ไม่ยอมออกจากพื้นที่ชุมนุม

๑.๕ เมื่อต้องทำการจับกุมขนาดใหญ่ ซึ่งมีผู้ถูกจับกุมเกินกว่า ๓๐ คนขึ้นไป จะต้องมีการวางแผน ซักซ้อม เกี่ยวกับการขนส่งผู้ถูกจับกุม ไม่ให้เกิดอันตรายต่อผู้ถูกจับกุม ผู้ถูกจับกุมที่ได้รับบาดเจ็บต้องได้รับการรักษาพยาบาล และต้องให้ผู้ถูกจับกุมได้รับสิทธิและได้รับแจ้งสิทธิของผู้ต้องหาหรือผู้ถูกจับกุมอย่างครบถ้วนตามกฎหมาย

๒) การดำเนินคดี

๒.๑ จะต้องมีพนักงานสอบสวนที่มีความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญและมีจำนวนเพียงพอ ที่จะทำการสอบสวนผู้ต้องหา

๒.๒ การควบคุมผู้ต้องหาจำนวนมาก ควรแยกผู้ต้องหาไปยังสถานที่ควบคุมหลายๆ แห่งเพื่อป้องกันการกดดันเจ้าหน้าที่หรือก่อความวุ่นวายจากกลุ่มผู้ชุมนุม และป้องกันการแย่งชิงตัวผู้ต้องหา

๒.๓ ให้ดำเนิน...

๒.๓ ให้ดำเนินการสอบสวน ด้วยความเร็ว และรายงานผลการดำเนินคดีให้ผู้บังคับบัญชาทราบเป็นระยะๆ ตั้งแต่เริ่มต้นจนคดีถึงที่สุด

๓. การดำเนินการเมื่อการชุมนุมยุติ ให้ดำเนินการ ดังนี้

๑) กรณีผู้ชุมนุมปฏิบัติตามกฎหมาย ให้ติดตามผลความคืบหน้าของการแก้ไขปัญหาและประชาสัมพันธ์ผลความคืบหน้าของการแก้ไขปัญหาให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบ

๒) กรณีผู้ชุมนุมไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ให้ดำเนินการสืบสวน สอบสวน สั่งฟ้อง ติดตามคดีให้ถึงที่สุด และรายงานผู้บังคับบัญชาทราบเป็นระยะๆ

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิโรจน์ จิวะจังสกุล)
ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา

ที่ทำการปกครองจังหวัด
กลุ่มงานความมั่นคง
โทร. ๐-๗๕๓๔-๑๐๖๓

ที่ นศ ๐๐๑๗.๒/ว ๑๓๕๗

ศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช
ถนนราชดำเนิน นศ ๘๐๐๐๐

๙ เมษายน ๒๕๕๕

เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาการชุมนุมเรียกร้อง

เรียน นายอำเภอ ทุกอำเภอ

อ้างถึง วิทยุ ด่วนที่สุด ที่ นศ ๐๐๑๗.๒/ว ๑๐๑ ลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๒๑๔/๑๑๖๔ ลงวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๕

ตามที่ ได้แจ้งแนวทางการแก้ไขปัญหาการชุมนุมเรียกร้องตามที่ กระทรวงมหาดไทยสั่งการรายละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

จังหวัดได้รับแจ้งจากกระทรวงมหาดไทย ว่าคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ตามที่นายกรัฐมนตรีเสนอว่า กรณีมีการชุมนุมเรียกร้องของประชาชนกลุ่มต่างๆ ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบควรติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด และเข้าไปแก้ไขปัญหาให้รวดเร็ว โดยชี้แจงทำความเข้าใจหรือเจรจาต่อรองกับผู้ชุมนุมตั้งแต่ต้น เพื่อให้ได้ข้อยุติและไม่ให้การชุมนุมขยายตัวบานปลายหรือมีความรุนแรงเกิดขึ้น จนส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตและการสัญจรไปมาของประชาชน รายละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิโรจน์ จันทร์ชูวงศ์)
ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช

ที่ทำการปกครองจังหวัด
กลุ่มงานความมั่นคง
โทร. ๐-๗๕๓๔-๑๐๖๓

วิทยุ
ในราชการกรมการปกครอง

.....

ที่ นศ ๐๐๑๗.๒/๑๑๐๗ วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

จาก ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช

ถึง นายอำเภอ ทุกอำเภอ

๑. ด้วยจังหวัดได้รับแจ้งจากกระทรวงมหาดไทยว่า ปัจจุบันปรากฏมีกลุ่มมวลชนชุมนุมปิดถนนเพื่อเรียกร้องให้ทางราชการแก้ไขปัญหาต่างๆ ซึ่งสร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชนทั่วไป แม้ว่าการรวมตัวกันชุมนุมจะเป็นการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญแต่จะต้องไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ดังนั้น จังหวัดจึงให้อำเภอดำเนินการตามแนวทางแก้ไขปัญหาการชุมนุมเรียกร้อง ดังนี้

๑.๑ ให้นายอำเภอและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง หาข้อมูลปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ และเข้าไปช่วยเหลือแก้ไขปัญหาแต่เนิ่นๆ หากปัญหาเกินขีดความสามารถและเป็นเรื่องระดับนโยบายให้ประชาชนผู้เดือดร้อนยื่นข้อเรียกร้องผ่านตัวแทนตามกระบวนการตามกฎหมาย

๑.๒ ชี้แจงทำความเข้าใจแก่กลุ่มผู้ชุมนุมเกี่ยวกับการใช้สิทธิในการชุมนุมตามรัฐธรรมนูญโดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ไม่สมควรใช้วิธีปิดถนนสร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่นโดยเด็ดขาด

๑.๓ กรณีมีการชุมนุมปิดถนนหรือละเมิดกฎหมายให้อำเภอรวบรวมข้อมูลการกระทำผิดไว้ในรูปแบบต่างๆ อาทิ ภาพถ่าย วีดีโอ ภาพนิ่ง ฯลฯ เพื่อเป็นหลักฐาน และให้อำเภอดำเนินการทางกฎหมายแก่ผู้กระทำผิดทุกรายอย่างเฉียบขาด

๑.๔ กรณีการชุมนุมด้วยความสงบภายใต้กรอบของกฎหมาย ให้อำเภอดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ชุมนุมอย่างเหมาะสม

๒. ให้อำเภอถือปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าว และวางระบบการรายงานให้เป็นไปตามนโยบายอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ กระทรวงมหาดไทยได้กำชับว่าหากต่อไปยังมีความล่าช้าทั้งการรายงานและการเข้าแก้ไขปัญหาจะถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการบกพร่อง

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด

(นายวิโรจน์ จิวะรังสรรค์)
ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช